

עין משפט

נר מצוה

כר א מיי פֿי"א מהל' תפלה ה' י' סמוג עשין יט טוֹש"ע א"ח ס' קננ ס"ט:
כה ב מיי פֿ"ג מהל' ק"ש ה' ז טוֹש"ע א"ח ס' עט:
כו ג מיי פֿ"ד מהל' תפלה הלכה יד סמוג עשין יט טוֹש"ע א"ח סימן כז סעיף ת:

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה לִבית המים (לכבידה אי נמיו). תל"מ:

תורה אור השלם

(א) פֿרָב עִם בִּרְכַּת מִלֶּךְ וּבְאֶפֶס פֶּאֶם מִחַתַּת קְזוֹן: [משל יד, כח]

רבינו חננאל

לן מר כו' ער בוד"א שאין שם חבר עיר אבל יש חבר עיר נתנן לחבר עיר. כ"ש דעניי וידכו נמי עלי סמיכי: מתני' אין מוכרין של רבים ליחיד כו' אין מוכרין בית הכנסת אלא על תנאי. פירוש בית הכנסת דיחיד אימתי [שירצה] יחזירוהו דברי ר"מ. ואקשין עלה ולר"מ היכי דיירי בה והלא רבית הוא. ואוקמה ר' יוחנן ר"מ בשיטת רבי יהודה אמרה דתניא הרי שהיה נושה בחבירו מנה ועשה לו שדהו מכר כו'. צד אחד ברבית. פירוש אם תהיה הלואה שתם בשלש וכיוצא בה הרי זו רבית גמורה משני צדדין גבי מלוה וגבי לזה ושניהן עוברין אבל העושה שדהו מכר על תנאי גבי לוקח הוי רבית דאי מייתי זוויה מהדר ליה בעל כורחיה אבל גבי מוכר לא הוי דאי בעי לא מהדר ליה לעולם ולא אתי לירי איסור רבית ואפילו מהדר ליה לא הוי רבית אלא כשיחזיר ומן מוכח מהשתא שיחזיר ושמא לא יחזיר לעולם. וסבר לה ר' מאיר כו' יהודה דתניא צד אחד ברבית מותר. רבא אמר כולי עלמא צד אחד ברבית אסור והכא ברבית ע"מ להחזיר איכא בינייהו ת"ק סבר רבית אפילו על מנת להחזירו כשיביא לו מעותיו אסור. ור' יהודה סבר כיון דבעידנא דמייתי ליה מעותיו מהדר ליה מאי דאכל מן הפירות שר דלאו רבית דאסור תורה הוא: פיסקא וחכ"א מוכרין אותו ממכר עולם חוץ מר' דברים למרחץ לבורסקי לבית הטבילה לבית המים. אמר שמואל מותר להשתין בתוך ד' אמות של תפלה והני מילי כגון בית או דרך וכיוצא בהן דלא קביעא קדושתיהו (ב) כגון בית הכנסת לא. ואסיקנא המתפלל מרחיק ד' אמות מהן דתנן כמה ירחיק מהן ומן הצואה ד' אמות. וכן המשתין צריך לשהות כדי הילוך ד' אמות ואח"כ יתפלל משום ניצוצות. וכן המתפלל צריך לשהות כדי הילוך ד' אמות וישתין שכל הילוך ד' אמות תפלה סדורה בפיו ורחושי מרחשי שפוותיה. שאלו אלו כולן במה שהאריכו ימים כו' ער מתניתין ופשוטות הן:

הגהות וצינונים
[א] בכת"י נוסף **אנא**: **[ב]** גירסת סה"מ ורא"ש יהודה] (גליון): **[ג]** [בב"מ איתא **אמר אביי** צד וכו'] (גליון) וכו"ה כאן בכל הכת"י: **[ד]** בכת"י דתנן: **[ה]** בכת"י וראשונים נוסף **לא** היה לי יין **לקידוש** היום (ועיין מאירי): **[ו]** בכת"י ובע"י הגירסא **אמר אמאי** לא **אמר** לי כי ברכתיו וכן למר (ועי' הג' הב"ח): **[ז]** בקצת כת"י נוסף **לַבַּיְתָּה**. עי' זוהר ריש פרשת יתרו (דק"ס): **[ח]** ס"א (גליון):

[ט] נראה להוסיף **שתהא** סתום (באה"מ): **[י]** צ"ל **בכך** (ממ"נ), וכו"ה ברש"י שבע"י: **[כ]** ברש"י שבע"י נוסף (ועיין גליותן קה"י). וצ"ל כבודר"ר (שונצינו) בדמים הללו פירו' יותר **ממה שהל"ה**, ובדפוסים מאוחרים פיענחו בטעות "פירות" במקום **פירוש** והוסיפו "ואכל" פירות והקיפו תיבות "יותר ממה שהלוח": **[ל]** צ"ל כשיחזרו (באה"מ): **[ס]** ע"מ להחזיר. רש"י שם (גליון): **[ע]** [צ"ל **מאות**] (גליון): **[פ]** [צ"ל דהרי'] (גליון):

כז:

רבי יהודה סבר צד אחד ברבית מותר. קשה מאי שגא מלוה סאה צסאה דלומר צלחיהו נשך (צ"מ דף סג. ושם) דלסור משום דליכא זד אחד צרצית דשמא תייקר התצוזה ויש לומר דשאי הכא ללא הוי דרך הלואה אלא צתורת מכר אחא לידיה ואכתי קשה מאי שגא ממשכן לו צית משכן לו שדה דלומר התם (דף סה:) דלפי' לומר ליה לכשתרצה למוכרם לא תמכרם אלא לי צדמים הללו ואכל פירות^[א] (יותר ממה שהלוה) חסור ולומר רצ הונא צריה דר' יהושע דלא כר' יהודה דלי כר' יהודה האמר זד אחד צרצית מותר והכא ליכא כי אס זד אחד צרצית דשמא לא ימכרם וגם הוי הלואה מדקלמר משכן ואפילו הכי שרי רבי יהודה וי"ל דאכתי לא דמי כלל להלואת סאה צסאה דהתם ליכא זד מכר כלל אצל הכא וגצי משכן ליכא זד אחד מכר:

רבא

אמר רבית על מנת להחזיר איכא בינייהו. ולרצי מליר דמתני' סבירא ליה שהיו מתנין להחזיר שכירות צית הכנסת כשחזרו^[ב] וצחכי שרו כר' יהודה^[א]:

לא השתתני בתוך ד' אמות של תפלה. ואפילו היכא שיש היתר גמור כגון ששהה כדי הילוך ד' אמות:

ולא

בניתי שם לחבירי. אפילו כינוי דלא הוי גנאי והא דלמרנין (צ"מ דף נח:) דהמכנה שם לחצירו אין לו חלק לעולם הצא היינו צכינו של פגם משפחה:

הניחה לו ג' (אלפים^[א]) גרבי יין. כדלמרנין הזהיר צקידוש היום זוכה וממלאים לו גרבי יין (שבת דף כג:):

שאלו תלמידיו את ר' פרידא במה הארכת ימים בו.

קשה דלדרצה^[א] היה צוכות שהיה שונה לתלמיד אחד ארצע מאות זימני ונפק צת קול (ו) ולומר נאה לין דליחי כולי דריה לעלמא דלחי או דליחי ד' מלח שנין אמר הקצ"ה יהצו ליה הא והא (עירובין דף מד:) **וי"ל** דמעיקרא לא ידע קן עד לצסוף שראה שחיה כל כך^[ב]:

כי

י'תני ישהה בשלמא משתין ישהה כדי הילוך ד"א משום ניצוצות אלא מתפלל ישהה כדי הילוך ד"א ל"ל **אמר רב** אשי שכל ד"א תפלתו סדורה בפיו ורחושי מרחשן שפוותיה: **זלפ"ן סימן:** שאלו תלמידיו את רבי זכאי במה הארכת ימים אמר להם מימי לא השתתני מים בתוך ד"א של תפלה ולא בניתי שם לחבירי ולא ביטלתי קידוש היום אמא זקינה היתה לי פעם אחת^[א] מכרה כפה שבראשה והביאה לי קידוש היום תנא כשמתה (ו) הניחה לו ג' מאות גרבי יין כשמת הוא הניח לבניו שלשת אלפים גרבי יין רב הונא הוה אסר ריתא וקאי קמיה דרב אמר ליה מאי האי א"ל לא הוה לי (ב) קידושא ומשכנתיה להמיינאי ואתאי ביה קידושא א"ל יהא רעוא דתיטום בשיראי כי איכלל רבה בריה רב הונא איניש גוצא הוה גנא אפוריא אתיין בנתיה וכלתיה שלחן ושדיין מנייהו עליה עד דאיטום בשיראי שמע רב ואיקפד אמר מאי טעמא לא אמרת לי כי (ג) ברכתך^[א] וכן למר^[ב] שאלו תלמידיו את ר"א בן שמוע במה הארכת ימים אמר להם מימי לא עשיתי קפנדריא לב"ה ולא פסעתי על ראשי עם קדוש ולא נשאתי כפי" בלא ברכה שאלו תלמידיו את ר' פרידא במה הארכת ימים אמר להם^[א] מימי לא קדמני אדם לבית המדרש

פרק רביעי מגילה

חבר עיר. תלמיד חכם המתעסק צלרכי לצור: **ליכא** קדושה. שאין אומרים דצר שצקדושה פחות מעשרה^[א]: ורבנן. אמרי אי ליכא למיחש צין רצ למעט הכא נמי ליכא למיחש משום צרוצ עם הדרת מלך ולא משכחת מכירה צצית הכנסת אלא לא חיישינן דכיון דשקיל דמי ומעלי להו צקדושה מעולה כל דצעי לוקח עציז חוץ מד' דצרים כדקתני סיפא: **מתני'** **אלא על תנאי**. ואפילו מרצס לרצס חסר ר' מליר מכירת חלוטין דרך ציון הוא (כלומר אין צעיניו לכלוס^[א]):

וחכמים אומרים וכו' מוכר עולם. (ג) ליחיד ולכל תשמיש חוץ מד' דצרים: **לִבית המים**. ואו לכצסח אי נמי לצית מי רגלים: **גמ'** בד' אמות של תפלה. לאחר זמן: קדשתניהו לכולהו שבילי דנהרדעא. שאין לן ד"א צהן שלא התפללו צהן עוצרי דרכים: **תני** ישהה. כדי הילוך ארצע אמות: משום ניצוצות. שלא יענפו צגדיו צנילוות צצאמתו: במה הארכת ימים. צלחיה זכות: כפה. זעיף: **אסר ריתא**. (ד) מין גמי: דתיטום בשיראי.^[א] סתום ומכוסה צמעילין סתמוס פלשתיס תרגומו טמונין פלשתאי (צרלשית כו): **איביל**. כשנכנס לחופה: **[שלחן]**. היו פושטות צגדיהן: **ובן למר**. אף חמה תהא מצורך לךך^[א] שמא היה עת רצון ומתקיים אף צי: **קפנדריא**. מקצר הילוכו דרך צית הכנסת^[א]: **ולא פסעתי על ראשי עם** קודש. כשהיו התלמידין^[א] צצית המדרש על גצי קרקע ההולך על גצי מסיצתן לישצ למקומו^[א] נראה כפוסע על ראשי העם: **ולא נשאתי (ה) כפי**. לדוכן לצרכת כהנים לפי שהכהנים נריכין לצרך צרוך חמה ה' אלהינו מלך העולם אשר קדשנו (צמלותיו ולונו) צקדושמו של אהרן צמסכת סוטה (דף לט:): מתנותיה

אר"י אמר שמואל מותר לאדם להשתין מים בתוך ד' אמות של תפלה אמר רב יוסף מאי קמ"ל תנינא ר' יהודה אומר מוכרין אותה לשום חצר ולוקח מה שירצה יעשה ואפילו רבנן לא קאמרי אלא בית הכנסת דקביע קדושתיה אבל ד"א דלא קביע קדושתיהו לא תני תנא קמיה דרב נחמן המתפלל מרחיק ד"א ומשתין והמשתין מרחיק ד"א ומתפלל א"ל בשלמא המשתין מרחיק ד"א ומתפלל תנינא^[א] ^[ג] כמה ירחיק מהן ומן הצואה ד"א אלא המתפלל מרחיק ד"א ומשתין למה לי אי הכי קדשתניהו לכולהו שבילי דנהרדעא **י'תני** ישהה כדי הילוך ד"א משום ניצוצות אלא מתפלל ישהה כדי הילוך ד"א ל"ל **אמר רב** אשי שכל ד"א תפלתו סדורה בפיו ורחושי מרחשן שפוותיה: **זלפ"ן סימן:** שאלו תלמידיו את רבי זכאי במה הארכת ימים אמר להם מימי לא השתתני מים בתוך ד"א של תפלה ולא בניתי שם לחבירי ולא ביטלתי קידוש היום אמא זקינה היתה לי פעם אחת^[א] מכרה כפה שבראשה והביאה לי קידוש היום תנא כשמתה (ו) הניחה לו ג' מאות גרבי יין כשמת הוא הניח לבניו שלשת אלפים גרבי יין רב הונא הוה אסר ריתא וקאי קמיה דרב אמר ליה מאי האי א"ל לא הוה לי (ב) קידושא ומשכנתיה להמיינאי ואתאי ביה קידושא א"ל יהא רעוא דתיטום בשיראי כי איכלל רבה בריה רב הונא איניש גוצא הוה גנא אפוריא אתיין בנתיה וכלתיה שלחן ושדיין מנייהו עליה עד דאיטום בשיראי שמע רב ואיקפד אמר מאי טעמא לא אמרת לי כי (ג) ברכתך^[א] וכן למר^[ב] שאלו תלמידיו את ר"א בן שמוע במה הארכת ימים אמר להם מימי לא עשיתי קדוש ולא נשאתי כפי" בלא ברכה שאלו תלמידיו את ר' פרידא במה הארכת ימים אמר להם^[א] מימי לא קדמני אדם לבית המדרש

ולא

ה"ג אסור הואיל ומעיקרא צתורת הלואה אחא לידיה. והכא רבית ע"מ להחזיר איכא בינייהו. ור' יהודה (דקלמר) [דקשרין] צחכי עסקינן שהתנו מתמילה שאס יגאלנה המוכר צמוך שלס יחזיר לו הלוקח הדמים מפירות שאכל (שם: ע"ש). דרבי יהודה גופיה לא שרי אלא על מנת להחזיר שאס לא יהא מכר יחזיר לו פירות שאכל ואפילו הכי אסר ח"ק דנצעת אכילה קאכיל רצית ועצדיה לאיסור (ב"מ שם). כמה ירחיק מהן. ממי רגלים [ברכות כב:]. מרחשן שפוותיה. שפוחיו נעות [ע"פ סנהדרין צ:]. במה הארכת ימים. אחי זכות צידך שהארכת ימים. **קפנדריא**. לקצר דרכו דרך צחכ"י ליכנס צפתת זה וללאת כנגדו ולשון קפנדריא מפרש צברכות (סג:) אלמקיסנא אלרי איעול צהא עד שאני מקיף צציז השורות הללו אכנס צזה ואקצר דרכי ודרי שורות צחיס. **ולא פסעתי על ראשי עם** קדוש. שהיו יושצים התלמידין צצית המדרש על גצי קרקע והמהלך צנייהס כשהן יושצין ונכנס לישצ צמקומו מרחצי פסיעותיו צצל כרתו והוא לשון מפסע [ואולן] ונראה כמפסע על ראשיהס לפיך נריך להקדים או יצב לו צמנון. **ולא נשאתי כפי**. לצרך שכהן היה (סוטה לט:).

מסורת הש"ס

עם הוספות

(א) [צ"מ סג. סה:].
(ב) צ"מ ד' סג. ערכין דף לא. וע"ש פרש"י ומוס'.
(ג) [שבת כט: ושם נסמן].
(ד) ברכות דף כג:.
(ה) סוטה דף לט:.
(ו) [סוכה כח.]. (ז) לעיל כג:.
(ח) לקמן כט:.
(ט) [וע"ע מוס' עירובין מד: תרלו עוד צלופן אחר].

הגהות הב"ח

(א) גמ' א"ל לא הוה לי חמרא לקידושא וכו' ואחאי ציה יין קידושא:
(ב) שם כי ברכתיו וכן למר. כ"צ אע"פ דלא היה שום ריוח לרב הונא צהא דהוו שדיין מנייהו עליה אפי"ה איקפד רצ דשמא היה עת רצון ונדלידה הוה הדצר מלה ומתקיים דהיה מגיע לעושר גדול:
(ג) רש"י ד"ה ומכ"א וכו' ממכר עולם ואפילו ליחיד:
(ד) ד"ה אסר ריתא חגור עשב מין גמי:
(ה) ד"ה ולא נשאתי את כפי לדוכן לברך ברכת כהנים בלא ברכה לפי שהכהנים:
(ו) תוס' ד"ה שאלו וכו' צת קול ואמרה ליה גיחא לך דליחי צת וכוליה דריך לעלמא דלחי או דליסופי לך חיי ד' מלח שנין אמר דניוכו אנא ודראי לעלמא דאתי אמר הקצ"ה יהצו:
(ז) [מנח"י גמ' כשמחה היא הניתה כל"ן]:

ליקוטי רש"י

צד אחד ברבית מותר. רצית שאינה על ידי הלואה אלא על ידי מכר ופעמים צנאה על ידי רצית. ועשה לו שדהו מכר. אס אין אינו נתן לך מכלן עד יוס פלוני הרי השדה שלך (ב"מ סג). שמשכן לו שדהו על אותו מנה וכתב לו אס לא אמן לך מנה מיען ועד שלס שנים הרי הלא שלך [ערכין לא:]. צמוך שמוכר אוכצ פירות. צמוך הומן מותר (ב"מ שם). כל אותן שנים מותר [ערכין שם]. לוקח אוכצ פירות אסור. שמא לא יצוא לירי מכר שחזיר לו מעותיו וממלא צנהלואה היו אצלו וזה אוכל פירות צרצית (ב"מ שם). שמא יגאלנה צמוך שלס וממלא שאכלס צרצית [ערכין שם]. משם ראיח. צממיה [סוכה כח:]. מאי בינייהו. צמלי קמיעלגו. צד אחד ברבית. כי הלא גוונא שמא יצא לירי רצית שמא לא יצא זד הפדייה צא לירי רצית המכר אינו צא לירי רצית [ב"מ שם]. דרצית הצאה ע"י מכר קרי זד אחד משום דאין צא לירי רצית משני צדדין. שאס יגאלנה יהא רצית ואס לאו לא יהא רצית [ערכין שם]. דכ"צ צד אחד ברבית. כי

ה"ג אסור הואיל ומעיקרא צתורת הלואה אחא לידיה. והכא רבית ע"מ להחזיר איכא בינייהו. ור' יהודה (דקלמר) [דקשרין] צחכי עסקינן שהתנו מתמילה שאס יגאלנה המוכר צמוך שלס יחזיר לו הלוקח הדמים מפירות שאכל (שם: ושם: ע"ש). דרבי יהודה גופיה לא שרי אלא על מנת להחזיר שאס לא יהא מכר יחזיר לו פירות שאכל ואפילו הכי אסר ח"ק דנצעת אכילה קאכיל רצית ועצדיה לאיסור (ב"מ שם). כמה ירחיק מהן. ממי רגלים [ברכות כב:]. מרחשן שפוותיה. שפוחיו נעות [ע"פ סנהדרין צ:]. במה הארכת ימים. אחי זכות צידך שהארכת ימים. **קפנדריא**. לקצר דרכו דרך צחכ"י ליכנס צפתת זה וללאת כנגדו ולשון קפנדריא מפרש צברכות (סג:) אלמקיסנא אלרי איעול צהא עד שאני מקיף צציז השורות הללו אכנס צזה ואקצר דרכי ודרי שורות צחיס. **ולא פסעתי על ראשי עם** קדוש. שהיו יושצים התלמידין צצית המדרש על גצי קרקע והמהלך צנייהס כשהן יושצין ונכנס לישצ צמקומו מרחצי פסיעותיו צצל כרתו והוא לשון מפסע [ואולן] ונראה כמפסע על ראשיהס לפיך נריך להקדים או יצב לו צמנון. **ולא נשאתי כפי**. לצרך שכהן היה (סוטה לט:).

מסורת הש"ס עם הוספות

(א) [חולין לו: מד:]; **(ב)** [חולין דף קלג: ע"ש]; **(ג)** עיין תוס' חולין קלא. **(ד**"ה ה"ג, **(ז)** [שבת קיד. עירובין נט:]; **(ה)** (ה"ב דף טו: ו') [יומא לד: ע:]; **(ו)** [חולין מד:]; **(ז)** ר"ה דף יו. יומא דף כג. ודף פז: **(ט)** נרכות סב, **(י)** לעיל טו. ע"ש **(י"ב)** **(ג**, **(כ)** מענית כ: ע"ש, **(ל)** [מוספ' פרק ז], **(מ)** עיין תוס' תענית כ: **(נ**"ה בהכניתה, **(ז)** [מנ"ק כח:]; **(ס)** עיין סנהדרין סג: **(ע)** [ע"י תוס' נכורות ז: ד"ה שם ומוס' סנהדרין סג: ד"ה אסור], **(פ)** כז: **(צ)** [ע"י תוס' עירובין כג. ד"ה אילימא].

סמל של חתונה

הגהות הב"ח

(א) גמ' ולא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה ולא ברכתי לפני **בהן**^[פ] דאמר רבי ינאי: **(ב)** שם שרי ליה מריה לכל מאן: **(ג)** דרש"י ד"ה הנאס וכו' צממיה כלומר אין טוב: **(ד)** תוס' ד"ה אין אוכלין וכו' ושמו וגבו צני כנישתא: **(ה)** [מכמ"י ד"ה כי קאמר וכו' ובברכת המזון כל"ל]:

סמל של חתונה

הגהות הגר"א

[א] גמרא נושא עון ועובר על פשע דמי עובר על פשע דמי שנושא עון. (כך שמע הכותב מפיו):

סמל של חתונה

גליון הש"ס

גמ' שא"ל רבי את ר' יהושע ב"ק, ע"י צ"ב דף קיג ע"א מו"ה ונטו זה: שם דהסתכל בצ"ע. דוקא להסתכל זו צימר ולהסתנות זו צללמו וצדמותו אצל ראה בעלמא שרי. מ"א ספי' רכה:

סמל של חתונה

ליקוטי רש"י

כ"ל משנאי אהבו מות. מורה אמרה להאי קרא צפרשת ה' קניי [עירובין טז:]; מוזני צ"ה. לאכול אכלס [חולין מד:]; שונא מותנות יחידה. מאחר שהוא שונא מתנות כל שכן ששונא את הגזל [משלי טו, כז]. אתייקורי דמותייקורי ב"י. נכנדין הס צמה שאני סוער אכלס והנאחס היא. ואין זו מתנה [חולין מה:]; המעביר על מדותיה. שאינו מדקדק למדוד מדה למנערים אותו ומניח מדותיו והולך לו כמו אין מעצרים על המנול (יומא לג). אין מעצרים על האוכלין [עירובין סד:]; מניח והולך לו. מעבירין מוזני כ"ל פשעיו. אין מלת הדין מדקדקת אחריהן אלא מנחמן והולכת [יריה יד:]; רבי יהושע בן קרחא. הא דגרסינן נבוליה הש"ס רבי יהושע בן קרחא היינו

מתנותיה. הזרוע והלמייס והקיצה: ולא ברכתי. צטעודה לפני כהן דאמר מר (גיטין דף נט:); וקדשתו (ויקרא כה) לכל דבר שצקדושה לפתוח ראשון ולצרך ראשון: משניאי. שגורמין לצני אדם לשנאוחו שהרואה תלמיד חכם שפל לפני עם הארץ אומר אין נחת רוח צמורה: לא נתכבדתי בו'.

מפרש לה ואזיל: מרא. פורי"ש צלעו: וקא שקיל מייניה. לכנדו וישאנה הוא: דרית במאתיד. שאתה נושא כלי כזה צעריך: גווזי. קריסין היו עצדים משרתים אותו וקא מחו ליה לר"ע סצורין היו שהיה קץ צחייו: אם נאמר כבש. את הכנש אחד מעשה צצקל^[ז]: ולא עמדתי על מדותי. לשלם גמול רע למי שניערני: צלמוד אני צריך. אולי אוכל לקיים: צלא פני יהושפט מלך יהודה אני נושא אם אביט אליך ואם אראך. אלישע אמר כן ליהורם: הבאים אחריך בהמה ירעו. צתמיה **(ג)** אין טוב לך למיות ימים רבים כמוני שא"כ לא יטלו צניך צגדולתך ואתה נשא והס כל ימיהס יהיו הדיוטות: הרהרתי. דצרי מורה: בלא תורה. גרסתי שגורה צפי תמיד: **(בהניכתו**^[פ]). אס כינו שס לחצרו לגנאי: ואמרי לה **(בהכינתו**^[ז]). אפילו אותו כינוי שמסודר וצא לו ממשפחתו שס דופי^[ח] כמו כתב חניכתו וחניכתה דמסכת גיטין (דף פז:): **מתני'** מפשילין חבלים. והוא הדין לכל מלאכות אלא לפי שהפלת חצלים צריך מקום מרווח פנוי וצית הכנסת גדול הוא וראוי ומספיק לכך: מפני עגמת גפש. מניחין זו עשס כדי שמהא עגמת נפש לרואיהן ושציקרו את ימי צניינו ואת שהיו רגילין להסתאסף שס וצקשו רחמים שיחזרו^[ח] לקדמותו: **גמ'** אין אוכלין בהן בו'. ולא גרסינן ואין אוכלין צהן דכולהו פירושא דקלות ראש הן. לשון קלות שמקילין אותה: ואין

דכתיב ^א שונא מתנות יחיה ר' זירא כי הוו משדרי ליה מבי נשיאה לא הוה שקיל כי הוה מוזני ליה אזיל אמר אתייקורי דמתייקרי בי ולא עמדתי על

מדותי ^ב דאמר רבא ^ב כל המעביר על מדותיו מעבירין ממנו ^ב כל פשעיו שנאמר ^א ^ד נושא עון ועובר על פשע למי נושא עון למי שעובר על פשע ^ה. שאל רבי את ר' יהושע בן קרחה במה הארכת ימים א"ל קצת בחיי אמר לו רבי ^ו תורה היא וללמוד אני צריך א"ל מימי לא נסתכלתי בדמות אדם רשע דאמר ר' יוחנן אסור לאדם להסתכל בצלם דמות אדם רשע שנאמר ^ז לולא פני יהושפט מלך יהודה אני נושא אם אביט אליך ואם אראך ר"א אמר עיניו כהות שנאמר ^ח ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות משום דאסתכל בעשו הרשע והא גרמא ליה ^ט והאמר ר' יצחק לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך שהרי אבימלך קלל את שרה ונתקיים בורעה שנאמר ^י הנה הוא לך כסות עינים אל תקרי כסות אלא כסיית עינים הא והא גרמא ליה רבא אמר מהבא ^{י"א} שאת פני רשע לא טוב בשעת פטירתו א"ל ^{י"ב} [רבי] ברכני א"ל יהי רצון שתגיע לחצי ימי ולכולהו לא אמר לו הבאים אחריך בהמה ירעו אבוה בר איהי ומנימן בר איהי חד אמר תיתי לי דלא אסתכלי בכותי ^{י"ג} וחד אמר תיתי לי דלא עבדי שותפות בהדי כותי ^{י"ד} שאלו תלמידיו את ר' זירא במה הארכת ימים אמר להם מימי לא הקפדתי בתוך ביתי ולא צעדתי בפני מי שגדול ממני ^{י"ה} ולא הרהרתי במבואות המטונפות ולא הלכתי ד"א בלא תורה ובלא תפילין ולא ישנתי בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא ששתי בתקלת חבירי ולא קראתי לחבירי **(בהניכתו**^[פ]) ואמרי לה **(בהכינתו**^[ז]): **מתני'** ועוד א"ר יהודה בית הכנסת שחרב אין מספידין בתוכו ואין מפשילין בתוכו חבלים ואין פורשין לתוכו מצודות ואין שומחין על גגו פירות ואין עושין אותו קפנדריא שנאמר ^ט והשמותי את מקדשיכם ^י קדושתן אף כשהן שוממין עלו בו עשבים לא יתלוש מפני עגמת נפש: **גמ'** ת"ר ^א ^ב בתי כנסיות ^ב אין נוהגין בהן קלות ראש אין אוכלין בהן שותין בהן ^ג רבי יהושע בן קרחה היינו

בן של ר"ע כדגרסינן הסם (שזעות ו.) אמר לו ר' יהושע בנו של ר"ע לר"ע [בכורות נח. ע"ש בתוס']. יהושע בנו של ר' עקיבא הוא יהושע בן קרחה שרי עקיבא קרם היה כדאמר' צצכורות (נח). מון מן הקרם הוה [שבוועות ו:]; תיתי לי. יטולם שכרי [שבת קיט]. שכר טוב [בכורות ל:]; ולא הלכתי ד"א בלא תורה. דכל שעמא הוה גרים. **(בהכינתו**[ז]. שמכניס על צני אדם [לגנאי] כגון שס לווי. **(בהניכתו**[ז]. כמו מניח אצות גיטין עד י דורות [גיטין פח]. [תענית כ:]; שס לו על משפחה כולה [גיטין פז:]; קפנדריא. מקרר הילוכו דרך צית הסנסה [לעיל כז:]; לקרר הילוכו שלא להקיק ויכנס צפתה זה ויאל צצכנגדו ולא לסס וכו' אלא לעשות צרכיו [יבמות ו:]; לקרר דרכו דרך צצכ"ג ליכנס צפתה זה ולאלת כנגדו ולשון קפנדריא מפרש צצכרות (סצ:); אדמקיפנא אדרי אישול צצא עד שאני מקיף סצינ השורות הללו אכנס צזה ואקצר דרכי ודרי שורות צמים [סוטה לט:].

בני העיר

פרק רביעי מגילה

כת.

כי קאמר איהו בשוין. וקשה מאי רצותא והא כחצי וקדשתו לכל דבר שצקדושה ^א לצרך ראשון וי"ל דשוין לאו דוקא אלא כלומר שהכהן נמי תלמיד חכם אמנס אינו חשוד כמותו ואפי' הכי לא היה רצי פרידא רוצה לקרות לפניו וגם צריך לומר דשאר כהנים היו כפופים לרצי פרידא דאל"כ לא הוי רצותא דחזוין פרק הניזוקין (גיטין דף נט: ושס) דרצ הונא לא הוי קרי צכהני אי לאו דרצי אמיי ורצי אסי כהני חסיצי דארעא דישראל הוו כייפי ליה ועי"ל דהא דאמר התס דרצ הונא לא הוה קרי צכהני אלא משום דשאר כהני כייפו ליה היינו דווקא צצצמות וי"ט דאיכא כינופיה אצל צצ' וצה' קורא שפיר צפני כהן אע"ג דלא הוי גדול כ"כ וכדיוקא זה יש צהדיא פרק הניזוקין ורצי פרידא לא רצה לקרות צפני כהן אפילו צצ' וצה' ורש"י פירש דהכא מיירי צצרכת המזון וה"נ משמע לי שנא דלא צרכמי מדלא קאמר ולא קרימי וצרכת (ה) המזון לא נחמן להן משום דרכי שלום ואפי' הכי לא היה רוצה רצי פרידא לצרך צפני הכהן: **תיתי** ^א יי דלא עבדי שותפות עם הבותי. אפי' צענין שאינו יכול לצא לידי צצועה^ב ואפילו יחול עליו צצועה יפטרנו דשרי צשאר צני אדם אפ"ה לא היה רוצה לעשות^ב:

ועוד א"ר יהודה בית הכנסת שחרב. קשה מאי ועוד דהא לעיל^ב הוה מקיל טפי מחכמים והכא הוה מחמיר ואס כן מאי ועוד וי"ל דקאי אהא דאמר ר' יהודה צרישא^ב מוכרין אותו לשס חצר דוקא לשס חצר קאמר אצל סתס אינה יורדת מקדושתה והיינו ועוד דאמר ר' יהודה כלומר ועוד חומרא אחרת מלצד הראשונה^ב:

אין אוכלין ואין שותין בהן. והא דאמר צריש ערצי פסמים (פסמים דף קא. ושס) דאורמין אכלו ושתו (ד) צצני כנישתא רוצה לומר צחדר הסמוכה לצית הכנסת: צמי

נושא עון ועובר על פשע למי נושא עון למי שעובר על פשע ^א ^ד נושא עון ועובר על פשע למי נושא עון למי שעובר על פשע ^ה. שאל רבי את ר' יהושע בן קרחה במה הארכת ימים א"ל קצת בחיי אמר לו רבי ^ו תורה היא וללמוד אני צריך א"ל מימי לא נסתכלתי בדמות אדם רשע דאמר ר' יוחנן אסור לאדם להסתכל בצלם דמות אדם רשע שנאמר ^ז לולא פני יהושפט מלך יהודה אני נושא אם אביט אליך ואם אראך ר"א אמר עיניו כהות שנאמר ^ח ויהי כי זקן יצחק ותכהין עיניו מראות משום דאסתכל בעשו הרשע והא גרמא ליה ^ט והאמר ר' יצחק לעולם אל תהי קללת הדיוט קלה בעיניך שהרי אבימלך קלל את שרה ונתקיים בורעה שנאמר ^י הנה הוא לך כסות עינים אל תקרי כסות אלא כסיית עינים הא והא גרמא ליה רבא אמר מהבא ^{י"א} שאת פני רשע לא טוב בשעת פטירתו א"ל ^{י"ב} [רבי] ברכני א"ל יהי רצון שתגיע לחצי ימי ולכולהו לא אמר לו הבאים אחריך בהמה ירעו אבוה בר איהי חד אמר תיתי לי דלא אסתכלי בכותי ^{י"ג} וחד אמר תיתי לי דלא עבדי שותפות בהדי כותי ^{י"ד} שאלו תלמידיו את ר' זירא במה הארכת ימים אמר להם מימי לא הקפדתי בתוך ביתי ולא צעדתי בפני מי שגדול ממני ^{י"ה} ולא הרהרתי במבואות המטונפות ולא הלכתי ד"א בלא תורה ובלא תפילין ולא ישנתי בבית המדרש לא שינת קבע ולא שינת עראי ולא ששתי בתקלת חבירי ולא קראתי לחבירי **(בהניכתו**^[פ]) ואמרי לה **(בהכינתו**^[ז]): **מתני'** ועוד א"ר יהודה בית הכנסת שחרב אין מספידין בתוכו ואין מפשילין בתוכו חבלים ואין פורשין לתוכו מצודות ואין שומחין על גגו פירות ואין עושין אותו קפנדריא שנאמר ^ט והשמותי את מקדשיכם ^י קדושתן אף כשהן שוממין עלו בו עשבים לא יתלוש מפני עגמת נפש: **גמ'** ת"ר ^א ^ב בתי כנסיות ^ב אין נוהגין בהן קלות ראש אין אוכלין בהן שותין בהן ^ג רבי יהושע בן קרחה היינו

הגהות וצינונים **[א]** ע"ש [בחולין] שהוא רבא בר בר חנה (גליון: **[ב]** ס"א שקיל [גליון: **[ג]** גיר] הערוך גואזין] (גליון: **[ד]** בכת"י ובע"י הסדר הוא למה נאמר אחד **בואי** אחד **מיוחד** **שבעדרו** א"ל **צורבא** מרבנן הוא שבקוהו דליתי א"ל מימי לא קבלתי וכו' (וע"י דק"ס): **[ה]** בכת"י מעבירין **לו** על כל (כבריה וביומא): **[ו]** צ"ל בגוי וכו' בהדי גוי (דפו"י שלפני הצענוור): **[ז]** הב"ח בתענית מוסיף **בהכמות**: **[ח]** [צ"ל בהכינתו] (גליון). בכת"י **בהכינתו**. וכ"ה בתענית ע"ש ברש"י ובתוס': **[ט]** [צ"ל **בהניכתו** כך הגי' בע"י ומעתה מובן פרש"י על נכון דמייתי ראייה ממשנה גיטין פז ע"ב] (גליון): **[י]** בכת"י ובראשונים נוסף **ובתי מדרשות** (וע"י שפ"א): **[כ]** בתוספתא נוסף **ואין ישנין בהן**. ובתוס' ב"ב ג ע"ב ד"ה ועייליה משמע שהגי' בגמ' **ואין ישנין בהן** **לא שינת קבע** **ולא שינת עראי** (ביאור הגר"א ס"י קנא ס"ג): **[ל]** ע"י תוספות ישינים בימא וברש"ש שם וע"י כאן במרומי שדה: **[מ]** [צ"ל בהכינתו] (גליון). בכת"י **בהכינתו**: **[נ]** [צ"ל **בהניכתו**] (גליון): **ואין**

הגהות וצינונים **[א]** יש להוסיף **לא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה** דאמר, וכ"ה בכת"י ובלא זה אינו מובן הגהתו:

עין משפט

נר מצוה

בז א מיי' פ"ט מהל' צמרים הל' יד: **בח** ב מיי' פ"צ מהל' תשונה הלכה יטוש"ע א"ח ס' תרו סעיף א צה"ה: **בב** ג מיי' פ"ג מהל' ק"ט הלכה ד טוש"ע א"ח ס' פה ס"צ: **ב** ד מיי' פ"ד מהל' ת"ח הל' ט טוש"ע י"ד ס' רמו סעיף טו: **בא** ה מיי' פ"ה מהל' תפלה הלכה יא סג עשין יט טוש"ע א"ח ס' קנא סעיף י: **בב** ו מיי' שס הלכה ו טוש"ע שס סעיף א:

סמל של חתונה

רבינו חננאל

מתני' ועוד א"ר יהודה בית הכנסת שחרב אין מספידין בו ואין מפשילין לתוכו חבלים ואין פורשין בתוכו מצודות ואין שומחין על גגו פירות ואין עושין אותו קפנדריא שנאמר והשמותי את מקדשיכם קדושתן בהן אף כשהן שוממין. עלו בו עשבים לא יתלוש מפני עגמת נפש: ת"ר בתי כנסיות אין נוהגין בהן קלות ראש אין אוכלין ואין שותין אין אוכלין ואין שותין

סמל של חתונה

תורה אור השלם

(א) וְחֻמָּאי חֻמִּים נִפְשׁוּ כָּל מְשֻׁנְאֵי אֱהָבוּ מוֹת: [משלי ח, לו]

(ב) אֶת הַכֶּבֶשׂ אֶחָד תַּעֲשֶׂה בַּבֶּקֶר וְאֶת הַכֶּבֶשׂ הַשֵּׁנִי תַעֲשֶׂה בִּין הַעֲרָבִים: [במדבר כח, יד]

(ג) עֹבֵר בֵּיתוֹ בּוֹצֵעַ בָּצַע וְשׁוֹנֵא מִתַּנֵּת יִתְּנָה: [משלי יז, כז]

(ד) מִי אֵל כְּמוֹד נִשְׂא עֵזוֹ וְעֹבֵר עַל פֶּשַׁע לִשְׂאָרֵית נִחְלָתוֹ לֹא תִחְוֶיק לְעַד אָפוּ בִּי תִפֶּן חֶסֶד הוּא: [מזכר ג, יח]

(ה) וַיֹּאמֶר אֱלִישֶׁע חַי וְיָ צָבָאוֹת אֲשֶׁר עִמָּדָתִי לִפְנֵיו בִּי לֹאִי פָּנִי יְהוֹשֻׁפֹּט מֶלֶךְ יִהְיֶה אֲנִי נִשְׂא אִם אֲבִיט אֱלִיךָ וְאִם אֶרְאֶךָ: [מלכים ב, יד]

(ו) וַיְהִי בִּי יָקֹן וַיִּחַק וַתִּכְהֶן עֵינָיו מִרְאֵת וַיִּקְרָא אֶת עֵשׂוֹ בְּגוֹ הַגָּדֹל וַיֹּאמֶר אֱלִיזָבֵית וַיֹּאמֶר אֱלִיזָבֵית: [בראשית כז, א]

(ז) וּלְשָׁרָה אִמֶּר הִנֵּה נָתַתִּי אֵלַי כֶּסֶף לְאַחֲרִיךָ הִנֵּה הוּא לְךָ כְּסוּת עֲנִים לְכָל אֲשֶׁר אֶתֶּךָ וְאֶת כָּל וְנִכְתָּת: [בראשית כז, יז]

(ח) שָׂאת פָּנֶי רָשָׁע לֹא טוֹב לְחַפּוֹת צַדִּיק בְּמִשְׁלָפֹט: [משלי יח, ח]

(ט) וְנָתַתִּי אֶת עֲרִיבֶם חֲרָבָה וְהַשְׁמוֹתִי אֶת מִקְדָּשֵׁיכֶם וְלֹא אֶרְיֶחַ בָּרִים וַיִּחַרְחֹם: [ויקרא כז, לא]

סמל של חתונה

הגהות וצינונים **[א]** ע"ש [בחולין] שהוא רבא בר בר חנה (גליון: **[ב]** ס"א שקיל [גליון: **[ג]** גיר] הערוך גואזין] (גליון: **[ד]** בכת"י ובע"י הסדר הוא למה נאמר אחד **בואי** אחד **מיוחד** **שבעדרו** א"ל **צורבא** מרבנן הוא שבקוהו דליתי א"ל מימי לא קבלתי וכו' (וע"י דק"ס): **[ה]** בכת"י מעבירין **לו** על כל (כבריה וביומא): **[ו]** צ"ל בגוי וכו' בהדי גוי (דפו"י שלפני הצענוור): **[ז]** הב"ח בתענית מוסיף **בהכמות**: **[ח]** [צ"ל בהכינתו] (גליון). בכת"י **בהכינתו**. וכ"ה בתענית ע"ש ברש"י ובתוס': **[ט]** [צ"ל **בהניכתו** כך הגי' בע"י ומעתה מובן פרש"י על נכון דמייתי ראייה ממשנה גיטין פז ע"ב] (גליון): **[י]** בכת"י ובראשונים נוסף **ובתי מדרשות** (וע"י שפ"א): **[כ]** בתוספתא נוסף **ואין ישנין בהן**. ובתוס' ב"ב ג ע"ב ד"ה ועייליה משמע שהגי' בגמ' **ואין ישנין בהן** **לא שינת קבע** **ולא שינת עראי** (ביאור הגר"א ס"י קנא ס"ג): **[ל]** ע"י תוספות ישינים בימא וברש"ש שם וע"י כאן במרומי שדה: **[מ]** [צ"ל בהכינתו] (גליון). בכת"י **בהכינתו**: **[נ]** [צ"ל **בהניכתו**] (גליון): **ואין**

הגהות וצינונים **[א]** יש להוסיף **לא אכלתי מבהמה שלא הורמו מתנותיה** דאמר, וכ"ה בכת"י ובלא זה אינו מובן הגהתו: